



CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE



SUPREME COURT
OF JUSTICE

Nr. 169
Din 29 iunie 2026

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28

Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află cauza de contencios administrativ, intentată la contestația depusă de către Ceban Svetlana și Rusu Cristina împotriva Consiliului municipal Chișinău, Direcția locativ-comunală și amenajare, Pretura sectorului Centru, mun. Chișinău, ÎS „Calea Ferată din Moldova”, terț Ciobanu Oxana, cu privire la anularea răspunsurilor, obligarea modificării și completării deciziei, și obligarea introducerii modificărilor operate în contul de repartiție și în fișa de locuințe.

La data de 08 iunie 2026 avocatul Lilia Pâslaru, în interesele Svetlanei Ceban și Cristinei Rusu a depus cerere, prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ, în partea ce vizează textul normativ „în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate”.

Prin încheierea din 24 iunie 2026 Curtea Supremă de Justiție a admis cererea avocatului Pâslaru Lilia, în interesele Svetlanei Ceban și Cristinei Rusu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ, în partea ce vizează textul normativ „în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate”.

Anexă:

1. Sesizarea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.
2. Încheierea din data de 04 decembrie 2025 a Curții Supreme de Justiție.

Președinte interimar
al Curții Supreme de Justiție

Stela Procopciuc





**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la admiterea cererii depuse de avocatul Lilia Pâslaru în interesele Svetlanei Ceban și Cristinei Rusu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ceban Svetlana și Rusu Cristina împotriva Consiliului municipal Chișinău, Direcția locativ-comunală și amenajare, Pretura sectorului Centru, mun. Chișinău, ÎS „Calea Ferată din Moldova”, terț Ciobanu Oxana, cu privire la anularea răspunsurilor, obligarea modificării și completării deciziei, și obligarea introducerii modificărilor operate în contul de repartiție și în fișa de locuințe,

*(Dosarul nr. 3r-111/26
NR. PIGD 2-22062629-01-3r-29042026)*

Întrunirea condițiilor stabilite la art. 12¹ din Codul de procedură civilă pentru admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

24 iunie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererea depusă de avocatul Lilia Pâslaru în interesele Svetlanei Ceban și Cristinei Rusu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 05 mai 2022 Ceban Svetlana și Rusu Cristina au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău, Direcția locativ-comunală și amenajare, Pretura sectorului Centru, mun. Chișinău, ÎS „Calea Ferată din Moldova”, terț Ciobanu Oxana cu privire la anularea răspunsurilor, obligarea modificării și completării deciziei, și obligarea introducerii modificărilor operate în contul de repartiție și în fișa de locuințe.

2. Prin hotărârea din 20 octombrie 2025 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea înaintată de Ceban Svetlana și Rusu Cristina a fost respinsă ca neîntemeiată.

3. La 10 noiembrie 2025 avocatul Pâslaru Lilia, în interesele lui Ceban Svetlana și Rusu Cristina, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 octombrie 2025

4. Prin încheierea din 11 martie 2026 a Curții de Apel Centru s-a declarat inadmisibil apelul declarat de avocatul Pâslaru Lilia, în interesele lui Ceban Svetlana și Rusu Cristina, deoarece motivarea apelului nu a fost depusă în termenul prevăzut de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

5. La 06 aprilie 2026 avocatul Pâslaru Lilia, în interesele lui Ceban Svetlana și Rusu Cristina a depus recurs, solicitând anularea încheierii din 11 martie 2026 a Curții de Apel Centru cu adoptarea unei noi încheieri.

6. La 08 iunie 2026 la Curtea Supremă de Justiție a parvenit cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ, în partea ce vizează textul normativ „în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate”. Solicitantul sesizării consideră că textul vizat contravine art. 20, art. 26, art. 53 și art. 54 fiecare individual și în coroborare cu art. 4, art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

7. Autorul sesizării susține că art. 232 alin. (2) Cod administrativ încalcă accesul liber la justiție și duce la o restrângere a acestui drept fundamental.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

8. Art. 195 din Codul administrativ:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169-171.”

9. Art. 12¹ din Codul de procedură civilă:

„În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Dacă nu sânt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.”

10. Art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova:

„Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

11. Examinând cerere înaintată de către avocatul Pîslaru Lilia, în interesele lui Svetlanei Ceban și Cristinei Rusu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ, în partea ce vizează textul normativ „în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate”,

Completul Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a o admite, din considerentele ce urmează.

12. Distinct, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține, că la 09 februarie 2016 Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 „Pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr.55b/2015)”, prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

13. Conform § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea a mai menționat că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

14. Potrivit § 82-83 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135, alin. (1), lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

15. Instanța de recurs observă că reclamantele contestă la Curtea Constituțională prevederile art. 232 alin. (2) Cod administrativ, și anume în partea ce vizează textul normativ „în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate”.

16. Verificarea constituționalității normei menționate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful § 82.

17. Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a tuturor condițiilor strict obligatorii prevăzute la art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă.

18. Verificând respectarea condițiilor prevăzute la §82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, obligator-necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul de judecată ajunge la concluzia că acestea sunt întrunite.

19. Completul de judecată conchide, că prevederile art. 232 alin. (2) Cod administrativ, și anume în partea ce vizează textul normativ „în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate” intră în categoria actelor prevăzute de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, sunt aplicabile cazului, deci sunt incidente situației.

20. Reieșind din aceste circumstanțe, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de către avocatul Pâslaru Lilia în interesele Svetlanei Ceban și Cristinei Rusu.

21.Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 12¹ din Codul de procedură civilă și art. 195, art. 230 din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite cererea depusă de către avocatul Pâslaru Lilia în interesele Svetlanei Ceban și Cristinei Rusu.

Ridică excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității art. 232 alin. (2) Cod administrativ, și anume în partea ce vizează textul normativ „în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate”.

Transmite Curții Constituționale încheierea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate împreună cu sesizarea.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac..

Președinte
Judecători

/semnătura/
/semnătura/
/semnătura/

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Diana Stănilă

Judecător

Diana Stănilă

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

*al unor prevederi din art. 232 alin. (2) din Codul administrativ al Republicii Moldova, prezentată
în conformitate cu articolul 135 din Constituția RM*

Chișinău, 2026

I. AUTORUL SESIZĂRII

1.1. Nume PÎSLARU

1.2. Prenume Lilia

1.3. Funcția avocat în cadrul BAA „IALOVENI”

1.6. Calitatea în proces a autorului sesizării: avocat al recurentelor

II. INFORMAȚII PERTINENTE DESPRE CAZUL DEDUS JUDECĂȚII

2.1. În fapt, avocatul Pîslaru Lilia, în interesele Ceban Svetlana și Rusu Crisitna, a înaintat cerere în contencios administrativ versus Consiliul municipal Chișinău, Direcția locativ-comunală și amenajare, Pretura sectorului Centru, ÎS "Calea Ferată din Moldova", terț Ciobanu Oxana, prin care a solicitat: „1. A obliga pârâții să modifice și să completeze Decizia Comitetului executiv de deputați ai Consiliului Raional Stalin (Octombrie) nr. 912 din 09 septembrie 1959, după cum urmează: corectarea numelului de familie din "Пилючин" în "Пилюгин"; corectarea suprafeței apartamentului atribuit, suprafața totală – 35.4m.p., suprafața locativă – 26 m.p.; indicarea numărului apartamentului atribuit, anume apartamentul "2"; 2. A obliga pîrîții să corecteze ordinul de repartiție nr. 013791 din 16.09.1959 prin introducerea modificărilor sus-menționate, inclusiv a corecta numărul apartamentului atribuit din "1" în "2"; 3. A obliga pîrîții să introducă modificările operate în contul de repartiție și în fișa de locuințe.”

2.2. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nr.3-1093/2022 din 20.10.2025 a fost respinsă cererea de chemare în judecată.

2.3. Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nr.3-1093/2022 din 20.10.2025 a fost contestată în termen de 30 zile, fiind depusă cerere de apel nemotivată,

2.4. Hotărârea motivată a primei instanțe nu a fost recepționată, posibil din motive tehnice (a fost virusat e-mailul avocatului și nu se reflecta corespondența primită).

2.5. Prin Încheierea Curții de Apel Centru nr. 3a-309/26 din 11 martie 2026, recepționată la 23.03.2026, „*Apelul declarat de avocatul Pîslaru Lilia, în interesele lui Ceban Svetlana și Rusu Cristina împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 20 octombrie 2025, se declară inadmisibil, deoarece motivarea apelului nu a fost depusă.*”

2.6. În considerentele încheierii judecătorești, se rețin următoarele elemente de fapt și de drept: „*Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată. De altfel, cererea de apel motivată trebuie depusă în termen de 30 de zile, termen care începe să curgă din ziua următoare comunicării hotărârii integrale.*”

„*Respectiv, termenul de 30 zile acordat de lege pentru depunerea cererii de apel motivate, a început a curge la 24 ianuarie 2026 și expirat la 23 februarie 2026, or contrar dispozițiilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ, avocatul nu a depus motivarea apelului în termenul prevăzut de lege.*”

2.7. La moment, este pendinte la instanța de recurs (Curtea Supremă de Justiție, dosar nr. 3r-111/26) recursul declarat în interesele Ceban Svetlana și Rusu Cristina, fapt care indică la respectarea normei, care, în opinia apărătorului, trebuie supusă testului de constituționalitate.

III. OBIECTUL SESIZĂRII

3.1. Prin prezenta, se solicită examinarea prezentei sesizări privind controlul constituționalității textului marcat din conținutul

- art. 232 alin. 2 din Codul administrativ al RM: „în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate”,

- în raport cu prevederile art. 20, 26, 53, 54 din Constituția Republicii Moldova, în mod individual, dar și coroborat cu textul art. 4 și art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, prin declararea neconstituțională a acestei norme în limitele solicitate.

3.2. Obiectul sesizării vizează interpretările oferite în practica judiciară prevederilor normative supuse criticii, punând în vedere anume faptul notat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului (*in continuare* - CtEDO), în mod constant, precum că „legea” este prevederea în vigoare potrivit modului în care instanțele de judecată competente au interpretat-o (*Cauza Kafkaris c. Cipru* (Cererea nr.21906/04, Hotărârea din 12 februarie 2008, pct. 139); *Cauza Hultamaki c. Finlanda* (Cererea nr.54468/09, Hotărârea din 6 martie 2012, pct. 43)). Normele de drept nu prezumă doar niște texte. Ele se manifestă de pe poziția unor semnificații create de interpretarea anume a acestor texte.

3.3. Deci, obiectul sesizării nu vizează simple probleme de interpretare și de aplicare a legii (soluționarea cărora ține de competența instanțelor de judecată), dar o problemă de constituționalitate, având în vedere „problema calității legii” (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 1 octombrie 2018, pct. 54; Hotărârea Curții Constituționale nr.26 din 10 noiembrie 2020*), fapt determină o limitare, îngrădire și transgresare a drepturilor fundamentale, contrar prevederilor Constituției Republicii Moldova și a garanțiilor convenționale (CEDO).

IV. EXPUNEREA PRETINSEI/PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

4.1. Una dintre condițiile obligatorii pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental (Decizia Curții Constituționale nr. 8 din 24 ianuarie 2020, pct. 27; Decizia Curții Constituționale nr. 24 din 2 martie 2020, pct. 18; Decizia Curții Constituționale nr. 63 din 11 iunie 2020, pct. 19; Decizia Curții Constituționale nr. 64 din 11 iunie 2020, pct. 19).

4.2. Totodată, într-un stat de drept nu este suficient ca persoanele să aibă drepturi și libertăți, deoarece simpla deținere a acestor drepturi nu garantează persoanei că aceasta poate să și le exercite într-un mod concret, real și obiectiv.

4.3. Or, art. 232 din Codul administrativ stabilește **două termene distincte de depunere a apelului**, inclusiv:

- primul termen de 30 de zile de la pronunțarea hotărârii pentru depunerea apelului, prevăzut de aliniatul (1) al articolului nominalizat, după cum urmează: **„(1) Apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.”**

- al doilea termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate pentru depunerea motivării apelului, prevăzut de aliniatul (2) al articolului nominalizat, după cum urmează: **„(2) Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.”**

4.4. Stabilirea celui de al doilea termen de depunere a apelului constituie o „restrângere a drepturilor proclamate în art. 20-24 din Constituție” (în sensul art. 54 alin.(3)) și atrage după sine încălcarea următoarelor norme constituționale:

- art. 20 din Constituție care garantează accesul liber la justiție, în special a prevederilor alin.(2), „Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție”;

- art. 26 Dreptul la apărare;

- art. 53 Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică;

- art. 54 din Constituție „(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege....

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.”

4.5. În context, accentuăm, în aspect comparativ, că Codul de Procedură civilă stabilește doar **un singur termen de depunere a apelului**, iar în cazul în care cererea de apel nu corespunde exigențelor legale, inclusiv în ceea ce privește motivarea, atunci nu se dă curs cererii de apel, acordându-se **un termen părților pentru lichidarea neajunsurilor**:

- Conform art. 362 alin.(1) din CPC al RM: **„Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.”**

- Conform art. 368 alin. (1) CPC al RM: **„Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.”**

În conformitate cu prevederile 195 din Codul administrativ: „Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.”

4.6. Analizând comparativ prevederile art. 232 din Codul Administrativ al RM, în raport cu prevederile art. 362 alin.(1) și 368 alin.(1) CPC al RM, constatăm că prevederile art. 232 alin.(2) din Codul administrativ încalcă accesul liber la justiție și duce la o restrângere a dreptului fundamental nominalizat.

4.7. Totodată, această normă este contrară prevederilor art. 7 din Declarația universală a drepturilor omului: „Toți oamenii sînt egali în fata legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecție a legii”. La fel, sunt încălcate și prevederile art. 8 din declarația nominalizată.

4.8. Constatăm că norma supusă controlului constituționalității restrânge drepturile părților în raporturile procesuale administrative, în raport cu părțile din raporturile procesuale civile. Respectiv apelanții în procesul administrativ nu beneficiază de o protecție egală a legii comparativ cu apelanții în procesul civil.

4.9. Semnificația textului normativ din norma supusă controlului constituționalității contravine voinței legiuitorului, în particular din perspectiva unor garanții procesuale reținute în jurisprudența Curții Constituționale, acest fapt fiind posibil în ipoteza unui viciu de calitate a prevederilor normative contestate, ceea ce determină și pune în vedere o problemă de constituționalitate, inclusiv datorită faptului că admite o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale, în concret generează încălcarea art. 6, dar și 13, 14, 17 din CEDO.

4.10. Urmează a se nuanța faptul că jurisprudența CtEDO impune exigențe suplimentare capabilă să asigure un conținut profund dreptului la apărare, CtEDO indicând la faptul că nu este suficientă doar existența unui apărător, ci mai este necesar ca autoritățile judiciare să ia măsuri pentru ca acest apărător să-și exercite efectiv drepturile și obligațiile care-I revin. Or, potrivit considerentelor reținute în *Cauza Daud c. Portugalia* (Hotărârea din 21 aprilie 1998, pct. 42)), în situația în care apărătorul nu sesizează instanța cu privire la lipsa condițiilor pentru a studia suficient de bine dosarul și pentru a pregăti, împreună cu clientul său, apărarea, instanța trebuie să manifeste inițiativă, să nu rămână pasivă și să amâne dezbaterile pentru ca apărarea să poată fi asigurată în condiții optime. Această preocupare pe care trebuie să o aibă instanța pentru realizarea unei apărări efective și eficiente apare în viziunea Curții ca fiind o obligație importantă a judecătorilor impusă, în egală măsură, de prevederile CEDO. De altfel, în această hotărâre (pct. 38), CtEDO a reiterat faptul că drepturile garantate de CEDO trebuie să fie concrete și efective, iar nu drepturi teoretice și iluzorii, astfel că autorităților naționale li se cere să intervină *dacă nu s-a asigurat în mod evident dreptul de reprezentare prin avocat sau dacă au luat cunoștință de lipsa de apărare în alt mod*. Astfel reținem, că jurisprudența constantă a CtEDO conturează extrem de elocvent dimensiunile reale ale dreptului la apărare și obligațiile organelor judiciare în asigurarea unei efective realizări a acestui drept, așa încât, instanța de judecată are obligația să înlăture orice manifestare de superficialitate și formalism în ceea ce privește respectarea dreptului la apărare (*Cauza Imbrioscia c. Elveția* (Hotărârea din 24 noiembrie 1993, pct. 38), *Cauza Artico c. Italia* (Hotărârea din 13 mai 1980, pct. 33); *Decizia Curții Constituționale a României nr.336 din 30 aprilie 2015*)).

4.11. Totodată, scoatem în evidență, că problema calității legii, analizată din perspectiva art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova ține de lipsa de previzibilitate a prevederilor legale criticate, or, acestea încalcă și restrâng părțile unui proces administrativ, defavorizându-i comparativ cu părțile unui proces civil, în detrimentul dreptului garantat de art. 6, dar și a prevederilor art. 13, 14, 17 din CEDO.

4.12. Așadar, prevederile legale criticate generează restrângerea dreptului apelantului în relațiile procesuale administrative, fapt care anulează garanția accesului liber la justiție.

Republica Moldova se află în fața unei norme care nu doar contravine Constituției, ci o sfidează. izolează țara de standardele europene și suprimă drepturile fundamentale. Nicio justificare, nici

juridică, nici administrativă, nici pragmatică, nu poate salva această normă, care în opinia noastră constituie o anomalie legislativă.

4.13. Autorul sesizării își sprijină argumentarea și își întemeiază solicitările pe următoarele prevederi relevante ale legislației naționale (inclusiv constituționale) și internaționale, dar și pe considerente jurisprudențiale:

4.13.1. Prevederi ale legislației internaționale:

DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI, adoptată la 10 decembrie 1948

Articolul 7

„Toți oamenii sînt egali în fața legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egala protecție a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egala împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta declarație și împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare.”

Articolul 8

„Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce-i sînt recunoscute prin constituție sau lege.”

CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE, adoptată la 4 noiembrie 1950

1. Articolul 6 „Dreptul la un proces echitabil”

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”

2. Articolul 13

Dreptul la un remediu efectiv

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

3. Articolul 14

Interzicerea discriminării

„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

4. Articolul 17

Interzicerea abuzului de drept

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce

urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție.”

4.13.2. Considerente din jurisprudența internațională

În *Cauza Perez de Rada Cavanilles împotriva Spaniei*: Instanța națională a respins un recurs ca fiind tardiv din cauza unei interpretări extrem de rigide a modului de calcul al termenului de depunere. CEDO a hotărât că regulile de procedură trebuie să asigure o bună administrare a justiției, dar **nu trebuie să devină o barieră legală** care să împiedice soluționarea pe fond a litigiului.

În cauza *Zubac c. Croației (2018, Marea Cameră)* – Accesul la instanță nu poate fi teoretic; statul trebuie să ofere mijloace reale de contestare (par. 82).

4.13.3. Prevederi ale Constituției Republicii Moldova

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

“(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

“(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție”.

Articolul 26 (alin. (1)-(2))

Dreptul la apărare

“(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale”.

Articolul 53 alin.(1)

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În baza celor invocate *supra*, se solicită Curții Constituționale să declare neconstituționale prevederile art. 232 alin. (2) din Codul Administrativ al RM în partea care vizează textul normativ „**în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate**”,

care contravin art. 20, art. 26, 53 și art. 54 fiecare individual și în coroborare cu art. 4, art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

VI. DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Curtea Constituțională nu s-a expus anterior asupra constituționalității dispozițiilor legale contestate din perspectiva criticilor invocate în conținutul prezentei sesizări, anume a textului evidențiat din conținutul art. 232 alin.(2) din Codul administrativ al RM.

Menționăm că aliniatul (1) al art. 232 din Codul administrativ a fost supus anterior controlului constituționalității (decizia nr. 44 din 1.04.2021 pe marginea sesizării nr. 19g/2021).

VII. LISTA DOCUMENTELOR

7.1. Încheierea judecătorească a Curții de Apel Chișinău din 11.03.2026, emise în cadrul dosarului civil nr. 3a-309/26.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe propria onoare că informațiile care figurează în conținutul prezentului formular de sesizare sunt veridice.

8 iunie 2026

Avocat **Lilia PÎSLARU**
În interesele Ceban Svetlana și Rusu Cristina

Digitally signed by Pîslaru Lilia
Date: 2026.06.08 09:59:52 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

